

Cik moderna ir ūdensapgādes infrastruktūra Preiļu novadā?

«Preiļu saimnieka» ūdens attīrīšanas iekārtas Preiļos

Publicitātes foto

Egīta Terēze Jonāne

Apspriešanās un aptaujās Preiļos iedzīvotāji aktualizē ūdens apgādes un kvalitātes jautājumus. «Vietējā Latgales Avīze» par šo tēmu iztaujāja SIA «Preiļu saimnieks» valdes priekšsēdētāju Grigoriju Semjonovu, tāpat savu redzējumu sniedza Preiļu novada domes Attīstības, investīciju un inženiertehniskās daļas komanda.

Par Preiļiem

Tiekoties ar Preiļu iedzīvotāju konsultatīvās padomes dalībniekiem, jūs atzināt, ka prioritāšu ir daudz, tomēr lielākā aktualitāte ir ūdens attīrīšanas iekārtas Preiļos – tās turas uz goda vārda. Vai tā ir?

– Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija priekšizpētē un Būvniecības valsts kontroles birojs atzinumos norāda, ka Preiļos ūdens attīrīšanas iekārtas ir kritiskā stāvoklī. Lielās attīrāmā ūdens un dūņu krātuves un pārējā infrastruktūra ir savu jau sen nokalpojusi un vienkārši brūk, konstrukcijās ir redzamas plaisas... Un to visu remontē, metina, «lāpa» «Preiļu saimnieka» darbinieki vairākus gadus, cenšoties pašu spēkiem maksimāli ilgāk uzturēt šo saimniecību kaut mazliet atbilstošā stāvoklī. Iestarpināšu, ka ūdens attīrīšanas iekārtas ir būve, kurā iemontētais speciālais aprīkojums, turklāt katrai pilsētai vai ciemam tās ir atšķirīgas, jo atšķiras patērētāju skaits utt.

«Jaunsaimniekos», Preiļos, kur atrodas ūdens attīrīšanas iekārtas, pēdējo reizi uzlabojumi veikti 2009. gadā. Šīs iekārtas ir stratēģiski nozīmīgs objekts, kuram ir jādarbojas nepārtraukti, bet mums diemžēl nav iespējas pārslēgties uz rezerves iekārtām pilnvērtīga remonta veikšanai, jo pamata infrastruktūra darbojas uz riska robežas un vispār, man liekas, nav jēgas runāt par kosmētiskajām vai profilaktiskajām manipulācijām (kas ir obligātas), kad «pacients» ir pusdzīvs. Grūti saprast, kāpēc ir noticis tā, varbūt toreiz, realizējot ES struktūrfondus, procesā samazināja vai apturēja daļu no sākotnēji piešķirtā finansējuma. Kā piemēru var minēt uzstādītās firmas «Huber» iekārtas, kuru uzturēšana un apkalpošana izmaksā vairākus desmitus tūkstošus eiro.

Kāds ir risinājums?

– Centrālā finanšu un līgumu aģentūra apstiprināja SIA «Preiļu saimnieks» ūdens attīrīšanas iekārtu būvniecības projektu ar nosacījumiem, kas nozīmē, ka mums vēl ir liels darbs priekšā, bet ar lielām cerībām uz kopējās situācijas uzlabošanu. Lai gan pirms tam mums bija ilgas diskusijas gan ar tehniskajiem speciālistiem, gan ar valsts institūcijām par to, ka Preiļu pašvaldībai vispirms ir jāsakārto visa ūdenssaimniecības infrastruktūra novadā, un tikai tad var iesniegt projektu. Tomēr mums ar kolēģiem ir izdevies visus paliecināt, ka ūdenssaimniecības uzlabošanas pasākumi var ilgt vairākus gadus, bet ūdens attīrīšanas iekārtas

Uz jautājumiem atbildēja SIA «Preiļu saimnieks» valdes priekšsēdētājs Grigorij Semjonovs

ar rezerves jaudām ir vajadzīgas jau šodien un tagad, citādi kādā brīdī varam sagaidīt, ka upēs no avarējušās iekārtas nokļūs izmestās lupatas un citi atkritumi. Bet es ceru, ka tā nenotiks.

Piemēroto projektu finansēs Eiropas reģionālās attīstības fonds un SIA «Preiļu saimnieks», droši vien ņemot aizņēmumu, jo Eiropas maksimāli pieļaujamais atbalsts ir 65 % no kopējām izmaksām, kas tomēr ir ļoti būtisks un svarīgs atbalsts. Tā būs pirmā kārtā, un kopējās investīcijas ir 3,5 milj. eiro. Lai Preiļos uzbūvētu drošu ūdens attīrīšanas sistēmu, kopumā ir nepieciešams ieguldīt ap 5,3–5,5 milj. eiro, tāpēc plānojam pieteikties arī projekta otrajai kārtai, lai piesaistītu atlikušo finansējuma daļu. Ja projektu apstiprinās, būvniecības darbi varētu sākties 2027. gadā, jo vēl ir jāizstrādā būvprojekts, jāizsludina būvdarbu iepirkums utt.

Papildus tam esam vienojušies ar kolēģiem no AS «Sadales tīkli», ka šogad viņi modernizēs vismaz pirms pusgadsimta «Jaunsaimniekos» uzstādītos elektrības transformatorus, kas savienoti ar ūdens attīrīšanas iekārtām.

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija vēl nav apstiprinājusi jaunus ūdens un kanalizācijas tarifus Preiļos, jo notiek diskusija, kas kompensēs brīvkrānu ūdens izmaksas. Kāds varētu būt labākais risinājums?

– Ūdens brīvkrāni ir publiski pieejami un pieder pašvaldībai, nevis iedzīvotājiem vai «Preiļu saimniekam», tāpēc pašvaldībai būtu jāpieņem lēmums gan par šīm izmaksām, gan par ūdens brīvkrānu sakārtošanu. Savu redzējumu esmu paudis jau vairākkārt. Preiļos ir 14 ūdens brīvkrāni, viens ir Aizkalnē, un lielākā daļa no tiem būtu jānomaina ar jaunām iekārtām, jo tie nav remontējami. Lai uzstādītu jaunus ūdens brīvkrānus, ir jāpārbūvē akas un pārējā infrastruktūra – jāizbūvē papildu komunikācijas. Visi uzlabošanas darbi varētu izmaksāt dažus simtus tūkstošu eiro. Tā nav paceļama summa nedz pašvaldībai, nedz arī «Preiļu saimniekam». Tāpēc Preiļos vajadzētu saglabāt un modernizēt tikai tos ūdens brīvkrānus (tagad ir Eiropas standarta iekārtas), kas ir dzīvei svarīgi, jo tiem nodrošina iedzīvotājus ar ūdeni (tostarp pie kapsētām), bet pārējie būtu jādemontē. Piemēram, Mehanizatoru ielā 8 šogad plāno izveidot pieslēgumu centralizētajai ūdensapgādei, turpinot pieslēgšanos arī citviet, pamazām brīvkrāni konkrētās pilsētas daļās vairs nebūs vajadzīgi.

Par pagastiem

Kāda ir ūdensapgādes kopaina pagastos – cik vecas vai jaunas ir ūdens attīrīšanas iekārtas un ūdens un kanalizācijas infrastruktūra (caurules)? Kuros pagastos atjaunošanas darbi darāmi ar steigu?

– Situācija pagastu ciematos, kur ir notekūdeņu attīrīšanas iekārtas un ūdens sagatavošanas stacijas ir dažāda. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas pārsvarā visur ir renovētas no 2010. līdz 2014. gadam, viena no jaunākajām iekārtām ir Stabulniekos (2020. gads). Gan notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, gan ūdens sagatavošanas stacijas visos pagastos darbojas atbilstoši, tiek veiktas nepieciešamās apkopes, ņemtas notekūdeņu analīzes atbilstoši Valsts vides dienestā apstiprinātajam monitoringam.

Nepieciešamas ievērojamas investīcijas tīklu pārbūvē, diemžēl mazajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām un ūdens sagatavošanas stacijām finansējums no Eiropas Savienības struktūrfondiem nav pieejams. Šobrīd lauku komunālās daļas iespēju robežās uztur tīklus tehniskā kārtībā.

Aizkalnē ir maz ūdens patērētāju, taču milzīga un novecojusi ūdens apgādes infrastruktūra – sarūsējušas čuguna caurules, sastāvējis un brūns (rūsas dēļ) ūdens, lai gan no artēziskā urbuma nāk ļoti labs ūdens. Kāds varētu būt risinājums, lai arī mājokļos būtu tikpat labs ūdens, kāds nāk no artēziskās akas?

– Vislielākā problēma ir saistīta ar ūdens sadalīšanu, ko izraisa ūdens cauruļvadu un to armatūras sliktais tehniskais stāvoklis (ilggadēja cauruļu korozija un rūsēšana); ūdensvadu diametrs neatbilst pašlaik esošajam ūdens patēriņam (veidojoties stāvoša ūdens masai); ūdensapgādes sistēmā ir vairāki ūdensvada atzari, kas netiek lietoti, kuros ļoti pasliktinās ūdens kvalitāte un spiediena svārstību dēļ, tas nonāk kopējā ūdensvadā; spiediena svārstības ūdensapgādes sistēmā, ko izraisa nevienmērīgs ūdens patēriņš.

Lai būtu iespējams nodrošināt Aizkalnes ciema iedzīvotājus ar atbilstošas kvalitātes ūdensapgādi, ir jānomaina jau nolietotais un mūsdienu tehniskajām prasībām pilnībā neatbilstošais ūdensvads apmēram 1800 metru garumā un tā armatūra gandrīz visā Aizkalnes ciema teritorijā (apmierinošs tehniskais stāvoklis ārējiem ūdensvada tīkliem ir tikai Raiņa ielas rajonā).

Perspektīvā vajadzētu izskatīt jautājumu par Liču ciema ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas pievienošanu Preiļu pilsētas tīkliem. Nepieciešams izbūvēt aptuveni 950 metrus ūdensvada un 250 metrus kanalizācijas spiedvada.

Uz jautājumiem atbildēja Preiļu novada domes Attīstības, investīciju un inženiertehniskās daļas komanda.

Aglonā ir izbūvēta ūdens un kanalizācijas centrālā apgādes infrastruktūra. Vai ir nepieciešami vēl kādi uzlabojumi šajā pagastā?

– Protams, tāpat kā citos pagastos, arī Aglonas pagastā nepieciešami dažādi uzlabojumi. Aglonas pagasta pārvaldē ūdens apgādes jomā veicamie darbi: viena hidrofora (2 m³) nomaina Daugavpils ūdens sagatavošanas stacijā un viena hidrofora (2 m³) nomaina Kalna ūdens sagatavošanas stacijā, otra urbuma Jaunaglonā pieslēgums pie komunikācijām, lai varētu strādāt kopā (būtu rezerves tāpat kā Daugavpils un Kalna ūdens sagatavošanas stacijās), Broka ielas, Aglonā ūdensvada tīklu pārbūve.

Ārdavā vismaz 12 mājas ir pieslēgtas privātajam ūdens tornim. Šo māju saimnieki ir satraukti, ka var palikt bez ūdens, ka īpašnieks neuzrauga ūdens kvalitāti... Vai ir rasts risinājums šai problēmai?

– Ārdavas ciematā ir divas sistēmas ūdensvadā – pašvaldības un privāta. Lai pašvaldība pārņemtu un pieslēgtu klientus, kuri šobrīd saņem ūdeni no privāta ūdens torņa, nepieciešams izstrādāt būvprojektu par jaunas trases izbūvi un jaunas trases izbūvi. Esošais ūdensvads ir tehniski sliktā stāvoklī, lai tos savienotu, tāpat ir jāizbūvē apmēram 300 m ūdensvada. Privātajam ūdenstornim ir mazāks darba spiediens sistēmā, attiecīgi, savienojot to ar pašvaldības sistēmu, pastāv liela varbūtība, ka ūdensvada bojājumi būs ikdienišķa parādība.

Pagastos prasa izbūvēt jaunas ūdensapgādes caurules, jo vecās plīst arvien biežāk, arī tās ūdeni iekrāso brūnā (rūsas) krāsā. Kādi darbi ir saplānoti?

– Maģistrālo ūdensapgādes cauruļvadu pārbūve šogad nav plānota. Ūdens kvalitāti ietekmē arī iekšējo ūdensvadu tīkla kvalitāte, par kuru jā rūpējas māju īpašniekiem pašiem.

Vai pašvaldībai ir Preiļu novada ūdensapgādes attīstības programmas vai plāns?

– Atsevišķa Preiļu novada ūdensapgādes attīstības programma vai plāns nav izstrādāts. Preiļu novada attīstības programmas 2022.–2029. gadam rīcības plānā Vidēja termiņa stratēģiskais uzstādījums ir droša, pieejama un labiekārtota dzīves telpa, kas paredz nodrošināt iedzīvotājus ar kvalitatīviem, mūsdienīgiem un pieejamiem komunālajiem pakalpojumiem, atjaunojot, uzlabojot un attīstot ūdensapgādes, kanalizācijas, lietus ūdeņu novadīšanas sistēmas un pakalpojumus. Tāpat atbildīgie dienesti plāno konkrētas darbības savās vidēja termiņa stratēģijās un īsteno tās atbilstoši pieejamajam finansējumam kārtējā gada budžetā. ▣

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». «Par projekta raksta «Cik moderna ir ūdensapgādes infrastruktūra Preiļu novadā?» saturu atbild SIA «Vietējā».

MAF
Mediju atbalsta fonds